

Halk Sağlığı Uzmanları Derneği (HASUDER)

**YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19)
HAFTALIK HABER POSTASI
01.09.2020**

İçindekiler

Haftanın HASUDER Uyarısı	2
Dünyadan Haberler	2
DSÖ Haftalık Operasyonel Güncellemelerinde Öne Çıkanlar	2
ABD Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (Centers for Disease Control and Prevention, CDC)	4
Avrupa Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi (European Center for Disease Control and Prevention, ECDC)	5
Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi (U.S. Food and Drug Administration, FDA)	5
Türkiye'den Haberler	6
Kamu Kurumları	7
T.C. Resmi Gazete	7
T.C. Sağlık Bakanlığı	7
T.C. İçişleri Bakanlığı	7
T.C. Ulaştırma Bakanlığı	8
T.C. Teknoloji Bakanlığı	8
Meslek Örgütleri ve Dernekler	8
Türk Tabipleri Birliği (TTB)	8
İstanbul Tabip Odası (İTO)	8
Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği (KLİMİK)	8
Türk Toraks Derneği (TTD)	9
Aile Hekimliği Dernekleri Federasyonu (AHEF)	9
Türk Eczacıları Birliği (TEB)	9
HASUDER'den Haberler	9
Okuma Önerileri	9

HALK SAĞLIĞI UZMANLARI DERNEĞİ (HASUDER) YENİ KORONAVİRÜS (COVID-19) HABER POSTASI (01.09.2020)

Kesin Olgu*: Türkiye (270.133) Dünya (25.118.689) **Ölüm*:** Türkiye (6.370) Dünya (844.312)

*31 Ağustos 2020 itibarıyla açıklanan verilerdir.

Haftanın HASUDER Uyarısı

Sağlık Çalışanlarının Sağlığı Korunmalıdır!

Geçtiğimiz hafta da sağlık çalışanlarını COVID-19 nedeniyle ne yazık ki kaybettik. Çok üzgünüz. Bugüne kadar onlarca canı, sağlık emekçisini yitirdik.. Sağlık çalışanlarının sağlığını korumadan toplumsal düzeyde pandemi ile mücadele olmaz. Sağlık çalışanlarının korunması için yeterli kişisel koruyucu ekipman, düzenli test ve her türlü özlük hakkı eksiksiz sağlanmalıdır. Sağlık çalışanlarının sağlığı için gereken herşey yapılmalıdır.

Dünyadan Haberler

DSÖ Haftalık Operasyonel (28.08.2020) ve Epidemiyolojik (31.08.2020) Güncellemelerinde Öne Çıkanlar [Kaynak1](#) [Kaynak2](#)

- 30 Ağustos'ta sona eren haftada önceki haftaya göre **vaka sayısında %1 artış** ve **ölüm sayısında %3 azalma** ile (17-23 Ağustos) **1.8 milyondan fazla yeni COVID-19 vakası** ve **38 000 yeni ölüm** bildirildi.
- Tayland, COVID-19'dan sonra sağlık sistemini daha iyi şekilde yapılandırmak için **"Yeni Normal" sağlık sistemini** başlattı. **"Pattani modeli"** olarak da adlandırılan bu "yeni normal" tıbbi hizmet modelinde, farklı hastalıkları olan hastalar doğrudan tıbbi bakım ihtiyacına ve COVID-19 enfeksiyonu riskine göre **yeşil, kırmızı ve sarı olmak üzere üç 'trafik ışığı' grubunda** sınıflandırılmaktadır (11.08.2020). [Kaynak](#)
- Endonezya, COVID-19 yanıtı için **Eylem İçi İnceleme (IAR)** gerçekleştirmektedir. IAR, COVID-19 salgınına daha iyi yanıt vermek için öğrenme ve iyileştirme yolunda boşlukları ve fırsatları belirlemede değerli bir mekanizmadır (25.08.2020). [Kaynak](#)
- DSÖ EPI-WIN Bilgi Teknolojileri Yönetim Ekibi, **infodemik konularda ilgili yüksek kaliteli bilimsel bilginin yayılması için** çeşitli bilimsel dergiler ile işbirliği başlattı (18.08.2020). [Kaynak](#)

Teknik Rehberlik ve En Son Yayınlar:

- [Konaklama sektöründe COVID-19 yönetimi için operasyonel hususlar](#) (25.08.2020).
- [Sorular-Cevaplar: Otellerde ve COVID-19'da çalışmak](#) (26.08.2020).

- [Sorular-Cevaplar: Otellerde ve konaklama işletmelerinde ve COVID-19'da kalmak](#) (26.08.2020).
- [COVID-19 Temel Sarf Malzemeleri Tahmin Aracı](#) (26.08.2020).
- [COVID-19 Temel Sarf Malzemeleri Tahmin Aracı için kullanılan yapı, metodoloji ve varsayımlara genel bakış](#) (25.08.2020).
- COVID-19 Temel Sarf Malzemeleri Tahmin Aracı, Sık Sorulan Sorular (SSS) (25.08.2020).
- [Kargo ve balıkçı gemilerinde COVID-19'a yanıtta halk sağlığı önlemlerinin teşvik edilmesi](#) (25.08.2020).
- DSÖ Genel Direktörü Dr. Tedros, Afrika'daki vahşi poliovirüsün ve Togo'daki uyku hastalığının ortadan kaldırılması önemli başarılarının altını çizdi. Dr. Tedros, "[Küresel olarak COVID-19 salgını sona erdirmek için, çocuk felci ve uyku hastalığına son vermeye yardımcı olan aynı dayanışma ve ortaklık ruhuna ihtiyacımız var](#)" dedi (27.08.2020).
- [COVID-19 salgınının ülkelerdeki 25 temel sağlık hizmeti üzerindeki etkisini değerlendirmek için yapılan DSÖ anketi](#)nin sonuçlarına göre neredeyse tüm ülkelerde temel sağlık hizmetlerinde ve yüksek gelirli ülkelere göre daha düşük gelirli ülkelerde aksamaların olduğu gösterildi (27.08.2020).

DSÖ bölgelerinde öne çıkan gelişmeler:

- **Afrika Bölgesi (AFRO):**

Malavi'de laboratuvarlar, ülkenin 11 bölgesinde bulunan test cihazları ile PCR testi yapıyor. Malawi, günde 3000'den fazla numuneyi test etme potansiyeline sahip 62 platformlu, merkezi olmayan bir test laboratuvarı ağına sahiptir. Etiyopya'da laboratuvar kapasitelerinin zorlandığı bildirildi. Ayrıca, özellikle PCR testi için Moritanya'da test kapasitesi eksikliği raporlandı. Mali ise bölgesel düzeyde sınırlı laboratuvar test kapasitesine sahiptir.

Nijer'de Sağlık Bakanlığı'nın tüm lojistik uygulamaları seferber edildi; beş tecrit bölgesi talep edildi ve Niamey'de bir karantina ve tedavi merkezi kuruldu.

Uganda'daki kişisel koruyucu ekipman (KKE) stoklarının tükenmesi riski, KKE taleplerine öncelik verilmesi ile hafifletildi ve ülke bu malzemelerin alındığını doğruladı. Oksijen konsantratörleri Etiyopya, Nijerya, Güney Sudan, Tanzania, Gana, Zimbabwe, Lesotho, Sierra Leone ve Gine Bissau'ya teslim edilmektedir.

- **Amerika Bölgesi (AMRO):**

PAHO, COVID-19 salgınından Kaynaklanan tecrübelerin ve zorlukların paylaşımını kolaylaştırmak için Amerika'nın ulusal düzenleyici otoriteleri ile 12. güncelleme toplantısını gerçekleştirdi.

PAHO, COVID-19 yanıtının başlangıcından bu rapor tarihine kadar yaklaşık 6,2 milyon primer, prob ve/veya PCR kiti sağlamıştır. PAHO hafta boyunca Dominika, Grenada, Honduras, Paraguay, Peru, Turks ve Caicos'a tanı ilgili sorun giderme oturumları ve takip çağrıları sağladı.

- **Doğu Akdeniz Bölgesi (EMRO):**

'Küresel Hızlandırılmış Eylem' ile uyumlu olarak ulusal adolesan sağlığı stratejilerini ve planlarını yönlendirmek için Afganistan, İran, Irak, işgal altındaki Filistin Toprakları ve Suriye için web seminerleri düzenlendi. COVID-19 ve göç ile ilgili beşinci bölgesel toplantı yapıldı.

'COVID-19 ve göç' ile ilgili beşinci bölgesel toplantı yapıldı.

Ruh sağlığı ve psikososyal destek platformu, ön saflarda çalışanlar için yeni bir modül eklenerek güncellendi.

Pakistan'ın Punjab Eyaletinde IPC (enfeksiyon önleme ve kontrolü) uygulayıcılarını eğitmek için 35 katılımcının katıldığı beş günlük bir eğitmen eğitimi düzenlendi. IPC'nin ulusal ve il düzeyinde iyileştirilmesini desteklemek için üç hafta süreyle bir IPC danışmanı görevlendirildi.

Sudan ve Suriye, test kapasitelerini artırma ve testlere zamanında erişim sağlamak için ulusal laboratuvar ağlarının güçlendirilmesi konularında desteklendi.

COVID-19 Laboratuvar Uygulama Topluluğu'nun dokuzuncu webinarında, COVID-19 sürveyansı için İnfluenza sürveyans sisteminin kullanımına odaklanıldı.

- **Avrupa Bölgesi (EURO):**

[Bölge Ofisi, alt ulusal düzeyde verilerin görselleştirilmesi için COVID-19 durum kontrol panelini güncelledi.](#)

10 farklı ülkeden katılımcılarla DSÖ/UNICEF ortaklığıyla Türkmenistan'ın ev sahipliğinde düzenlenen uluslararası COVID-19 bağlamında Uluslararası Pediatri Sanal Konferansı'nda çocuk ve ergen sağlığı alanındaki uzmanlar, COVID-19 sırasında çocuklara yeterli sağlık bakımı sağlamaya yönelik küresel, bölgesel ve ülke deneyimlerini tartıştı (20.08.2020).

HIV (AIDS) tanısı, tedavisi ve bakımı konusunda DSÖ tavsiyelerinin verildiği, bu hizmetlerin sürdürülmesine yönelik bir web semineri düzenlemek için DSÖ Ukrayna Ülke Ofisi ile Ukrayna Halk Sağlığı Merkezi işbirliği yaptı (20.08.2020).

- **Güney Doğu Asya Bölgesi (SEARO):**

Phuntsholing'deki bir COVID-19 salgınının ardından, DSÖ tarafından desteklenen Sağlık Bakanlığı, bir acil servis ve influenza kliniği de dahil olmak üzere kilit noktalara beş el yıkama istasyonu kurdu. Uzun vadede bu tür tesislerin davranış değişikliklerini getirmesi, bulaşıcı ve su Kaynaklı hastalıkları azaltması beklenmektedir. Sağlık Bakanlığı, Butan'daki tüm hastanelere ve temel sağlık birimlerine benzer tesisler kurmayı planlamaktadır.

- **Batı Pasifik Bölgesi (WPRO):**

DSÖ Batı Pasifik Bölgesi'nde 195 DSÖ işbirliği merkezlerini temsil eden 240'ın üzerinde katılımcı, COVID-19 sırasında bu merkezlerin çalışmalarını tartışmak için bir araya geldi. Avustralya, Çin, Japon ve Kore ulusal işbirliği merkezlerinden temsilciler sunumlar yaptı (25.08.2020).

Bölge Ofisi, ['COVID-19 sağlık hizmeti çalışanı vakalarının araştırılması: Eylem için çıkarımlar'](#) adlı yeni rehberde sağlık çalışanlarının sağlık kurumları haricinde ev veya toplum içinde SARS-CoV-2 ile enfekte olma riskleri üzerinde durdu (21.08.2020).

WPRO, "Temel Psikososyal Beceriler: Pasifik Adası Ülkeleri için İlk Müdahale Edenler İçin Bir Kılavuz" başlıklı bir paketi uyarlamak, bu kılavuzun uygulanmasını desteklemek için çevrimiçi bir eğitim paketi geliştirmek için DSÖ İşbirliği Merkezi Sidney Teknoloji Üniversitesi ile ortak çalışmaya devam etmektedir.

Fiji'den konuk konuşmacı Toufiq Ali ile "IPC programlarının izlenmesi, değerlendirilmesi ve geri bildirim" başlıklı 18. bölgesel IPC ağı webinarı gerçekleştirildi (19.08.2020).

ABD Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezleri (Centers for Disease Control and Prevention, CDC)

- [Ülkelere yönelik seyahat önerileri](#) yayımlandı (31.08.2020).
- [Temaslı takibi hakkındaki öneriler](#) yayımlandı (31.08.2020).
- [Hızlı Antijen Testi Hakkında Ara Rehber](#) yayımlandı (29.08.2020).
- [COVID-19 için sağlık hizmeti dışı çalışma sahaları değerlendirmelerine öncelik verilmesi](#) hakkında öneriler yayımlandı (28.08.2020).
- [Dış Merkezleri İçin Rehber](#) yayımlandı (28.08.2020).
- [COVID-19 ilişkili Hastaneye Yatışlar Surevyanas Ağı \(COVID-NET\)](#) hakkında bilgiler yayımlandı (28.08.2020).
- [Hafiften Ciddiye Astımlı İnsanlar](#)ın bilmesi gerekenler yayımlandı (27.08.2020).
- [ABD Dışı Sağlık Hizmetlerinde, Şüpheli veya Kesin COVID-19'a Maruz Kalan ya da Olan Sağlık Çalışanlarının Halk Sağlığı Yönetimine İlişkin Ara Operasyonel Hususlar](#) yayımlandı (27.08.2020).
- [Antijen Testlerinin Bakım Evlerinde Kullanımına İlişkin Hususlar](#) yayımlandı (27.08.2020).
- [COVID-19 için Temas İzleme Kılavuzu](#) yayımlandı (27.08.2020).

- [COVID-19 Pandemisine Yanıt Verecek Bir Temas İzleme Programını Uyarlamak İçin Operasyonel Hususlar](#) yayımlandı (26.08.2020).
- [Temas Araştırması Hakkında Sık Sorulan Sorular](#) yayımlandı (26.08.2020).
- [Gebelikte COVID-19' un Etkisine Yönelik Araştırmalar](#) yayımlandı (26.08.2020).
- [Kamu Hizmetleri Çalışanlarının COVID-19 Hakkında Bilmesi Gerekenler](#) yayımlandı (26.08.2020).
- [Güzellik Salonu ve Berber Çalışanlarının COVID-19 Hakkında Bilmesi Gerekenler](#) yayımlandı (26.08.2020).

Avrupa Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi (European Center for Disease Control and Prevention, ECDC)

- ECDC tarafından, süregelen halk sağlığı tehditleri hakkında haftalık bir bülten olan "[Bulaşıcı Hastalık Tehditleri Raporu, 23 - 29 Ağustos 2020, 35. Hafta](#)" yayımlandı. Raporda COVID-19'un yanı sıra diğer bulaşıcı hastalıklar ile ilgili güncellemeler yer aldı (28.08.2020). [Kaynak](#)

Amerikan Gıda ve İlaç Dairesi (U.S. Food and Drug Administration, FDA)

- FDA, SARS-CoV-2 testlerinin geliştirilmesini teşvik etmek için, mevcut Kaynaklara genel bir bakış sağlayan yeni bir [web sayfası](#) yayımladı. (24.08.2020)
- FDA, "[El Temizleyiciniz FDA'nın Kullanmamanız Gereken Ürünler Listesinde mi?](#)" başlıklı yeni bir tüketici güncellemesi yayınladı. FDA , bazı el dezenfektanlarının toksik bileşenler taşıdığını ortaya çıkardı. Söz konusu tüketici güncellemesi, ürününüzün listede olup olmadığını öğrenmenizi sağlıyor. El dezenfektanı satın almadan veya evinizdeki el dezenfektanını kullanmadan önce, FDA, listenin nasıl kullanılacağına ilişkin açıklama da dahil olmak üzere [www.fda.gov/handsanitizerlist](#) adresindeki [kullanmaması gerekenler listesini](#) kontrol etmenizi öneriyor. Ajans, yeni test sonuçları yayımlandıkça listeyi düzenli olarak güncelleyecek. (25.08.2020)
- FDA, [albuterol sülfat inhalasyon aerosolü 90 mcg](#) için yapılmış bir ilaç başvurusunu onayladı. (25.08.2020)
- FDA, Komiser Yardımcısı Anand Shah ve FDA İlaç Değerlendirme ve Araştırma Merkezi'nde yardımcı direktör olan Valerie Jensen'in yer aldığı, ilaç kıtlığı ve COVID-19 salgınının nasıl olduğunu tartışan yeni bir "[FDA Insight](#)" podcasti yayınladı. (26.08.2020)
- FDA, yiyecek veya içecek olarak görünen ve yutulması halinde ciddi yaralanma veya ölüm riskine sokabilecek kaplarda paketlenen [alkol bazlı el dezenfektanları](#) konusunda [tüketicileri uyarıyor](#). Ajans, bazı el dezenfektanlarının bira kutuları, çocuklar için yiyecek poşetleri, su şişeleri, meyve suyu şişeleri ve votka şişelerinde paketlenildiğini keşfetti. Ek olarak, çikolata veya ahududu gibi gıda aromaları içeren el dezenfektanları buldu. Üreticiler, tüketiciler tarafından olası istenmeyen kullanımları azaltmak için el dezenfektanlarını yiyecek veya içecek paketlerinde paketlemekten ve pazarlamaktan kaçınmalıdır. (27.08.2020)
- FDA, Abbott Diagnostics Scarborough, Inc.'e [BinaxNOW COVID-19 Aq Card](#) antijen testi için kullanım yetkisi (EUA) verdi. Bu, bir sağlık uzmanının analizör olmadan gerçekleştirebileceği ilk COVID-19 tanı testidir, yani test sonuçları doğrudan test kartından okunabilir. Bu hızlı COVID-19 antijen testi, virüsün üzerinde veya içinde bulunan protein parçacıklarını tespit ediyor. Test, burun boşluğundan numune toplamak için pamuklu çubuklar kullanılarak, semptom başlangıcından sonraki ilk yedi gün içinde sağlık uzmanları tarafından COVID-19 şüphesi olan kişilerde kullanılmak üzere yetkilendirilmiştir. Test, Klinik Laboratuvar İyileştirme Değişiklikleri (CLIA) Feragat Sertifikası altında çalışan doktor muayenehanesi, acil servis odası veya bazı okullar gibi bakım noktası olan ortamlar için kullanılabilir. (27.08.2020)
- FDA, yoğun bakım ortamında tedavi sırasında başlangıçta entübe edilmiş ve mekanik olarak ventile edilen hastaların sedasyonu için endike olan % 0.9 sodyum klorür enjeksiyonunda [deksmedetomidin hidroklorür](#) için onay verdi. (28.08.2020)

Türkiye'den Haberler

Tablo 1. Günlük Test Sayısı, Vaka ve Ölüm Sayıları ile İlgili Veriler

Tarih	Test Sayısı	Pozitiflik Oranı (%)	Yeni Vaka	Kümülatif Vaka	Ölüm	Kümülatif Ölüm	Vaka-Fatalite Oranı (%)
25.08.2020	98.231	1,53	1.502	261.194	24	6.163	2,36
26.08.2020	100.109	1,31	1.313	262.507	20	6.183	2,36
27.08.2020	106.111	1,41	1.491	263.998	26	6.209	2,35
28.08.2020	107.814	1,41	1.517	265.515	36	6.245	2,35
29.08.2020	101.414	1,53	1.549	267.064	39	6.284	2,35
30.08.2020	91.302	1,62	1.482	268.546	42	6.326	2,36
31.08.2020	110.102	1,44	1.587	270.133	44	6.370	2,36

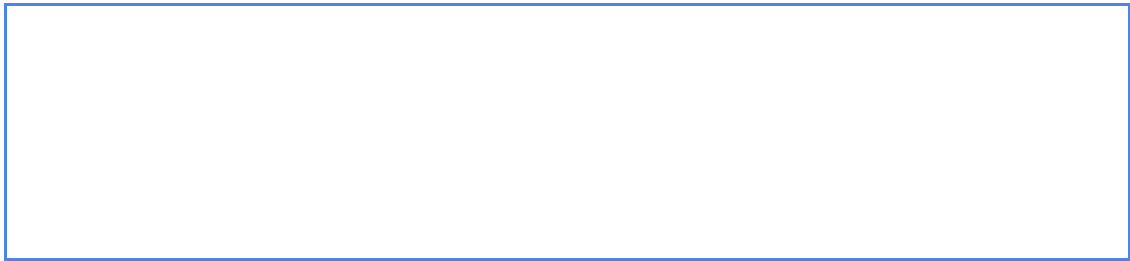
Pozitiflik Oranı (%) = (Günlük Yeni Vaka Sayısı / Günlük Test Sayısı) x 100
Vaka-Fatalite Oranı (%) = (Kümülatif Ölüm Sayısı / Kümülatif Vaka Sayısı) x 100 [Kaynak](#)

Bu hafta salgın eğrisini paylaşmadık.

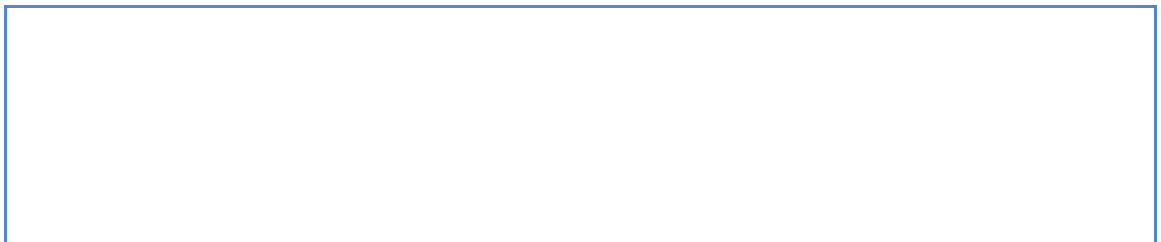
Çünkü;

Sağlık kurumlarında çalışan meslektaşlarımızın sözel ifadeleri ile belirttikleri hasta yoğunlukları ile kamuoyundan izleyebildiğimiz resmi sayılara yansıyan durumda farklılıklar olduğuna dair izlenimlerimiz var. Artık endemik durumda seyreden (1000 civarı vaka sayısı) eğride beklenen pikler görülmemektedir.

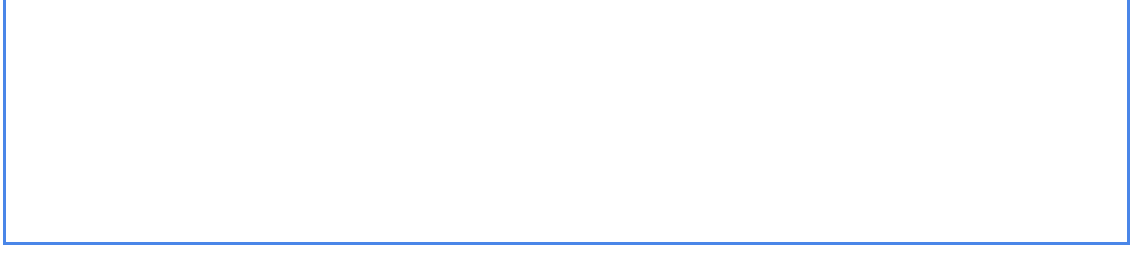
Grafik 1. Kümülatif Vaka Sayısı ve Enfeksiyon Hızı

Grafik 2. Yeni Vaka Sayısı ve Enfeksiyon Hızı

Grafik 3. Yeni Vaka Salgın Eğrisi

Kamu Kurumları

T.C. Resmi Gazete

- 26.08.2020 tarihinde yayımlanan 2020/11 sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile esnek çalışmaya dair yetki yine birim amirlerine bırakılmıştır. [Kaynak](#)

T.C. Sağlık Bakanlığı

- Sağlık Bilgi Sistemleri Genel Müdürlüğü tarafından
 - [17/08/2020 – 23/08/2020 COVID-19 Haftalık Durum Raporu](#) yayımlandı. 17-23 Ağustos tarihleri arasında:
 - Test sayısı 602.289'dur.
 - Hastaneye yatırılan yeni hasta sayısı 3.396'dır.
 - Sağlık Bakanlığınca onaylanan ölümlere ilişkin ölüm hızı %2,36'dır.
 - 100.000 kişiye düşen toplam vaka sayısı 301,0 ve son 7 gün içinde 100.000 kişiye düşen yeni COVID-19 vaka sayısı 10,8'dir.
 - [24/08/2020 COVID-19 Günlük Durum Raporu](#) yayımlandı. Bir önceki güne göre:
 - Test sayısında %19,9 artış
 - Bölgelerdeki vaka değişim yüzdesinde en fazla azalış Kuzeydoğu Anadolu Bölgesinde, en fazla artış İstanbul Bölgesindedir.
 - 65-79 yaş grubunda 1.000.000 kişiye düşen yeni COVID-19 vaka sayısı 22,9, erkeklerde ise 24,9'dur.
 - [25/08/2020 COVID-19 Günlük Durum Raporu](#) yayımlandı. Bir önceki güne göre:
 - Test sayısında %2,2 artış
 - Bölgelerdeki vaka değişim yüzdesinde en fazla azalış İstanbul Bölgesinde, en fazla artış Doğu Marmara Bölgesindedir.
 - 80 yaş ve üzeri grupta 1.000.000 kişiye düşen yeni COVID-19 vaka sayısı kadınlarda 23,5, erkeklerde ise 30,0'dur.
 - [26/08/2020 COVID-19 Günlük Durum Raporu](#) yayımlandı. Bir önceki güne göre:
 - Test sayısında %2,1 artış
 - Bölgelerdeki vaka değişim yüzdesinde en fazla azalış Doğu Karadeniz Bölgesinde, en fazla artış İstanbul Bölgesindedir.
 - 80 yaş ve üzeri grupta 1.000.000 kişiye düşen yeni COVID-19 vaka sayısı kadınlarda 21,4, erkeklerde ise 22,9'dur.

T.C. İçişleri Bakanlığı

- İl Salgın Denetim Merkezi (İSDEM) uygulaması ülke genelinde yaygınlaştırılarak 21.08.2020 itibarıyla tüm il/ilçe salgın denetim merkezlerinin kurulumu sağlandı. Ülke genelinde devreye alınan İSDEM üzerinden şu ana kadar 17 bin 993 denetim ekibi ve bu ekiplerde görevli olan 65 bin 184 kişinin yetkilendirilmesin valilik ve kaymakamlıklarca yapıldı. Vatandaşlar, karşılaştıkları COVID-19 tedbirlerine aykırı durum veya davranışları, HES uygulaması üzerinden bildirerek, 112, 155,156 çağrı numaralarını arayarak veya valilik/kaymakamlıkça belirlenen ihbar hatlarını kullanarak il/ilçe salgın denetim merkezlerine anında iletebilecektir. [Kaynak](#)

- 26 Ağustos'tan itibaren Adana, Ağrı, Ankara, Bursa, Çorum, Diyarbakır, Erzurum, Gaziantep, Kayseri, Konya, Mardin, Şanlıurfa, Van ve Yozgat olmak üzere toplam **14 İlde Düğün, Kına Gecesi, Nişan vb. Etkinlikler İle İlgili Genelge** yayımlandı. Bu illerde düğün salonlarında dans/oyuna izin verilmeyecek, sandalye/koltuk düzeni dans/oyun pisti alanlarını kapatacak şekilde oluşturulacak ve düğün ve nikahların en fazla 1 saat süre içerisinde tamamlanması sağlanacaktır. Gelin ve damadın birinci ve ikinci derece yakını olmayan 65 yaş ve üzeri vatandaşlar ile 15 yaş altı çocukların düğünlere ve nikah merasimlerine katılması yasaklanacak. Ülke genelinde kamu kurum ve kuruluşlarında yemekhane hizmeti ve paketli su servisi hariç her türlü yiyecek içecek ikramı geçici süreyle durdurulacak.

T.C. Ulaştırma Bakanlığı

- Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı, sağlık çalışanlarının Marmaray, Başkentray ve İZBAN'dan 31 Ağustos'a kadar ücretsiz olarak yararlanmasına ilişkin kararın, 31 Aralık'a uzatıldığını ve resmi gazetede yayımlandığını açıkladı. [Kaynak](#)

T.C. Teknoloji Bakanlığı

- TSE, COVID-19 Hijyen, Enfeksiyon Önleme ve Kontrol Kılavuzu ile güvenli üretim belgelendirme programını hazırladı. Bu belgelendirme programının başta çalışanlar olmak üzere tedarikçiler, müşteriler, tüketiciler gibi ilgili tüm tarafların sağlığını koruma altına almak amacıyla hazırlandığı açıklandı. [Kaynak](#)

Meslek Örgütleri ve Dernekler

Türk Tabipleri Birliği (TTB)

- TTB, COVID-19 hastalığı nedeniyle yaşamını yitiren hekimlerin sayısının 32'ye ulaştığına dikkat çekerek, söz konusu ölüm ve hastalıklara engel olacak, azaltacak uygulamaları karşılıklı değerlendirebilmek üzere [Sağlık Bakanı Fahrettin Koca'dan randevu talep etti](#) (27.08.2020).
- COVID-19 salgının giderek ağırlaşması ve kayıpların artması üzerine [Türk Tabipleri Birliği-Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu \(TTB-UDEK\) ve Uzmanlık Dernekleri ortak bir bildirme yayımladı](#) (28.08.2020).

İstanbul Tabip Odası (İTO)

- İTO tarafından, COVID-19 nedeniyle hayatını kaybeden, Sinop Yakamoz Aile Sağlığı Merkezi'nde görev yapan Aile Hekimi Dr. Engin Ünalı (66) için başsağlığı mesajı yayımlandı. (25.08.2020) [Kaynak](#)
- İTO tarafından, uygulanan yanlış politikalar sonucunda son bir haftada COVID-19 nedeniyle 5 hekimin daha hayatını kaybettiği bildirilerek, hayatını kaybeden hekimler için başsağlığı mesajı yayımlandı. (27.08.2020) [Kaynak](#)

Türk Klinik Mikrobiyoloji ve Enfeksiyon Hastalıkları Derneği (KLİMİK)

- Haftalık KLİMİK bülteninin son sayısı yayımlandı (25.08.2020). [Kaynak](#)
- KLİMİK Erişkin Bağışıklama Çalışma grubu tarafından, COVID-19 pandemisi döneminde **pnömokok (zatürre) ve grip aşılarının uygulama gerekliliği ile ilgili görüş metni** yayımlandı. Buna göre:
 - Grip aşısının öncelikle risk grubundakiler ve sağlık çalışanları olmak üzere 6 aydan büyük herkese, pnömokok aşısının ise risk grubunda olan kişilere önerildiği açıklandı. [Pnömokok Aşılarının Uygulanma Endikasyonları ve Takvimi](#) için hazırlanmış olan uzlaşi raporu paylaşıldı. (27.08.2020) [Kaynak](#)
- KLİMİK tarafından, **1 Eylül 2020 Salı** günü, **21.00-22.30** saatleri arasında **"COVID-19 Tedavisinde Anti-viral Dışı Tedaviler: Güncel Durum"** konulu web konferans yapılacağı duyuruldu. (27.08.2020) [Kaynak](#)

Türk Toraks Derneği (TTD)

- TTD tarafından, **29-30 Ekim 2020** tarihlerinde, toplum tarafından en sık sorulan sorulara yanıt verme amacı ile “**Halk İçin Akciğer Hastalıkları ve COVID-19 Kongresi**” düzenleneceği açıklandı. (25.08.2020) [Kaynak](#)

Aile Hekimliği Dernekleri Federasyonu (AHEF)

- AHEF, COVID-19 nedeniyle hayatını kaybeden, Sinop Yakamoz Aile Sağlığı Merkezi'nde görev yapan Aile Hekimi Dr. Engin Ünal'dı için başsağlığı mesajı yayımladı. (25.08.2020) [Kaynak](#)

Türk Eczacıları Birliği (TEB)

- TEB tarafından, grip aşısına talebin, pandemi sebebiyle geçtiğimiz yıllara oranla bu yıl artacağı; bu durumun krize dönüşmemesi için konunun muhataplarının artan grip aşısı talebine çözüm bulması gerektiği açıklandı. (27.08.2020) [Kaynak](#)

HASUDER'den Haberler

- Haftanın konuları bölümünde Prof. Dr. Dilek Aslan bu hafta 30.08.2020 tarihinde “[Sağlık Çalışanlarının Sağlığı](#)” konulu içeriği paylaştı.
- HASUDER olarak üyesi olduğumuz Türk Tabipleri Birliği Uzmanlık Dernekleri Eşgüdüm Kurulu ve Uzmanlık Dernekleri tarafından hazırlanan “Salgın Ağırlaşıyor. Tükeniyoruz! Sağlık Çalışanlarının Sağlığı Toplumun Sağlığının Garantisidir” adlı bildiriye imza attık ([Bildiriye okumak için](#))

Okuma Önerileri

Birleşik Krallık'ta COVID-19 pandemisinin tanıdaki gecikmeler nedeniyle kanser ölümleri üzerindeki etkisi: ulusal, toplum tabanlı bir modelleme çalışması

COVID-19 salgınına yanıt olarak Mart 2020'de Birleşik Krallık'ta ulusal bir kilitlenme başlatıldığından beri, kanser taramaları askıya alınmış, kanser tanı girişimleri yalnızca acil semptomatik vakalara yapılmaya başlanmıştır. Bu duruma bağlı olarak tanıda meydana gelen gecikmelerin dört tümör tipinde kanser sağkalım sonuçları üzerindeki etkisini tahmin etmek amacıyla yürütülen bu çalışmada 15-84 yaş arası hastalar için İngiliz Ulusal Sağlık Hizmeti (NHS) kanser kayıtları ve hastane verileri kullanılmıştır. 1 Ocak 2010 ile 31 Aralık 2010 arasında meme, kolorektal ve özofagus kanseri tanısı alan hastaların 31 Aralık 2014'e kadar takip verileri ile 1 Ocak 2012 ile 31 Aralık 2012 tarihleri arasında akciğer kanseri tanısı alan hastaların 31 Aralık 2015'e kadar takip verileri değerlendirilmiştir. 16 Mart 2020'de fiziksel mesafe önlemlerinin başlaması sonucu meydana gelen tanı gecikmelerinin etkisini tahmin etmek için bir model oluşturulmuştur (*routes-to diagnosis framework*). Ayrıca kansere atfedilebilecek ek ölümler (*additional deaths*) ve pandemi öncesi verilere kıyasla erken ölümlere bağlı kaybedilmiş yıllar (*YLL-years life lost*) hesaplanmıştır. Toplam 583 meme kanseri, 24.975 kolorektal kanser, 6744 özofagus kanseri ve 29.305 akciğer kanseri için veri toplanmıştır. Üç farklı senaryoda, pandemi öncesi rakamlarla karşılaştırıldığında, tanıdan sonraki 5 yıla kadar ölümlerin sayısında beklenen artışın meme kanseri için %7,9-9,6; kolorektal kanser için % 15,3-16,6; akciğer kanseri için %4,8-%5,3; ve özofagus kanseri için %5,8-6,0 olacağı; bu dört tümör tipi için, bu verilerin 5 yıl içinde 3291-3621 ek ölüme karşılık geleceği, toplam ek YLL'lerin 59.204–63.229 yıl olacağı tahmin edilmiştir. COVID-19 pandemisinin kanserli hastalar üzerindeki beklenen etkisini azaltmak için rutin taramalara ilişkin acil politika müdahaleleri geliştirilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Maringe C, et al. The impact of the COVID-19 pandemic on cancer deaths due to delays in diagnosis in England, UK: a national, population-based, modelling study. The Lancet Oncology 2020. [https://doi.org/10.1016/S1470-2045\(20\)30388-0](https://doi.org/10.1016/S1470-2045(20)30388-0)

**Bu metin HASUDER adına Prof. Dr. Nazım Ercüment Beyhun, Doç. Dr. Lütfi Saltuk Demir, Dr. Öğretim Üyesi Melike Yavuz, Uzm. Dr. Musa Şahin, Uzm. Dr. Ahmet Naci Emecen, Uzm. Dr. Dilek Ener, Arş. Gör. Dr. Tülin Çoban, Arş. Gör. Dr. İrem Dilaver, Arş. Gör. Dr. Aslı Ata Teneler, Arş. Gör. Dr. Güzin Özbey, Arş. Gör. Dr. Atalay Aktuna, Arş. Gör. Dr. Selva Dilan Gölbaşı tarafından hazırlanmıştır.*